

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

15 05 2025

м. Київ

№ 736

Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, які забезпечують викладання навчального предмета «Захист України. Інтегрований курс» за темою «Основи стрілецької і тактичної підготовки»

Відповідно до абзацу п'ятнадцятого пункту 10 Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800 (із змінами), підпункту 13 пункту 4 та пункту 8 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630 (із змінами), з метою набуття нових компетентностей, необхідних для ефективного виконання основних професійних функцій педагогічних працівників закладів освіти, які забезпечують викладання навчального предмета «Захист України» в умовах війни та післявоєнного відновлення,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Типову програму підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, які забезпечують викладання навчального предмета «Захист України. Інтегрований курс» за темою «Основи стрілецької і тактичної підготовки» (далі – Типова програма), що додається.

2. Директорату шкільної освіти (Альохін Михайло) забезпечити оприлюднення Типової програми на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Кузьмичову Надію.

Міністр

Оксен ЛІСОВИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Наказ Міністерства освіти і науки
України**

15 05 2025 № 436

ТИПОВА ПРОГРАМА

**підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів
загальної середньої освіти, які забезпечують викладання навчального
предмета «Захист України. Інтегрований курс» за темою
«ОСНОВИ СТРІЛЕЦЬКОЇ І ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ»**

Розробники: учасники робочої групи, склад якої затверджено наказом
Міністерством освіти і науки України від 15.04.2025 №569.

Рецензенти:

Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
імені К. Д. Ушинського;

Полтавська академія неперервної освіти ім. М. В. Остроградського.

Цільова група: вчителі/викладачі навчального предмета/інтегрованого
курсу «Захист України».

Обсяг: 58 год (ЄКТС)

Форма підвищення кваліфікації: очний.

Мета: Розвиток та удосконалення компетентностей викладачів предмета
«Захист України» відповідно до державної політики в галузі освіти, стратегій
підвищення якості освіти в умовах в умовах реалізації Концепції НУШ на рівні
профільної середньої освіти та Стратегії утвердження української національної
та громадянської ідентичності; набуття теоретичних знань, практичних навичок
та вмінь щодо використання тактичного спорядження, стрілецької зброї,
орієнтування на місцевості та тактичної підготовки з акцентом на безпеку,
ефективності, адаптивності і командної взаємодії, необхідних для досягнення
обов'язкових результатів навчання здобувачами освіти.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких завдань:

- опанувати теоретичний матеріал програми;
- оволодіти практичними навичками використання та адаптування
тактичного взуття, одягу та спорядження;

- оволодіти практичними навичками точної та швидкої стрільби із застосуванням стрілецької вогнепальної та страйкбольної зброї;
- оволодіти практичними навичками орієнтування на місцевості, у тому числі із застосуванням картографічного програмного забезпечення;
- оволодіти практичними навичками та вміннями, що стосуються переміщень та маневрів на місцевості, як індивідуальних, так і групових;
- оволодіти практичними вміннями щодо організації роботи малого підрозділу через планування місії;
- засвоїти метод After (In)-Action Review для застосування в педагогічній діяльності.

I. ПОЯСНОВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність.

Типова програма спрямована на забезпечення вчителів практичними навичками та актуальними знаннями щодо сучасного тактичного спорядження, стрілецької підготовки, основ роботи у малих групах, використання картографічного програмного забезпечення і засобів комунікації. Особливий акцент зроблено на поєднанні теоретичних знань із практичними вправами, що дозволяє підвищити професійну компетентність педагогів та забезпечити якісну підготовку учнів відповідно до сучасних вимог безпеки та оборони.

Розроблена програма відповідає реальним викликам сьогодення і є відповіддю на запит суспільства щодо формування освіченої, мотивованої та підготовленої молоді. Її реалізація сприятиме вдосконаленню змісту навчання за курсом «Захист України» у школах, підвищить рівень практичної підготовки учнів і зміцнить кадровий потенціал Осередків.

Напрями підвищення кваліфікації: розвиток та удосконалення професійних компетентностей педагогічних працівників закладу загальної середньої освіти (знання навчального предмета, фахових методик, технологій), використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій в освітньому процесі;

Очікувані результати навчання.

Слухачі будуть знати та розуміти:

- основні характеристики тактичного спорядження, його різновид та призначення;
- класифікація вогнепальної зброї, а також сучасні типи зброї та її технічні характеристики;

- основні принципи балістики (внутрішня, зовнішня та термінальна) та їх вплив на точність стрільби;
- структура страйкбольної зброї і її відмінності від вогнепальної зброї, включаючи особливості піротехнічних засобів і додаткового обладнання;
- правила безпеки при поводженні зі зброєю, кодекс стрільця та важливість правильного технічного обслуговування зброї;
- методика орієнтування на місцевості, використання карти, картографічних сервісів та додаткових навичок орієнтування;
- принципи тактичної підготовки, основи маскування та укриття, а також взаємодія в команді;
- основи організації роботи підрозділу та принципи планування завдань в умовах групових дій;
- методика проведення аналізу після виконання завдання (After-In Action Review) та її застосування у навчальному процесі.

Слухачі будуть уміти:

- адаптувати тактичне взуття, одяг та спорядження відповідно до завдань, правильно доглядати за ними;
- налаштовувати бойове екіпірування, включаючи адаптацію до змінних умов, забезпечуючи максимальну ефективність у бою;
- практично використовувати вогнепальну зброю, застосовувати техніки точної та швидкої стрільби в реальних умовах;
- проводити технічне обслуговування та догляд за зброєю (як вогнепальною, так і страйкбольною) для забезпечення її безперебійної роботи;
- застосовувати знання балістики для визначення і коригування траєкторії польоту боєприпасів в умовах стрільби;
- орієнтуватися на місцевості без карти, за допомогою орієнтирів і азимутів, використовувати картографічні сервіси для навігації;
- застосовувати тактичні маневри при переміщенні зі зброєю та працювати в малих групах (двійках, трійках);
- організовувати та розподіляти завдання в підрозділі, ефективно працювати в команді під час виконання тактичних операцій;
- надавати та отримувати команди та сигнали для забезпечення злагодженої взаємодії в умовах бойових або навчальних завдань;
- проводити аналіз дій після виконання завдання для удосконалення технік та стратегій дій у майбутньому.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- відповідальність за своє обладнання та спорядження, усвідомлення

важливості правильного догляду та зберігання, що сприяє безпеці та ефективності роботи;

- орієнтація на командну взаємодію та співпрацю для досягнення спільної мети в умовах високої напруги та ризику;
- повага до законодавчих норм, розуміння важливості дотримання правил обігу зброї та забезпечення її безпеки;
- готовність до адаптації та вдосконалення, відкритість до нових методів і технік у бойовому та тактичному навчанні, прагнення до самовдосконалення;
- чітке дотримання принципів безпеки, свідоме ставлення до кожного етапу використання зброї та техніки, відповідальність за безпечну поведінку під час навчання;
- етичне ставлення до використання піротехнічних засобів та технічного обладнання, розуміння відповідальності за їх правильне використання;
- повага до командних рішень та взаємна довіра в межах групи для забезпечення ефективного виконання завдань;
- ініціативність та критичне мислення під час аналізу результатів навчальних завдань (After-In Action Review), здатність до конструктивної самокритики та вдосконалення своїх дій.

Зміст Типової програми та форми роботи.

Курс складається з трьох основних частин:

1. Теоретична підготовка. Теоретична частина курсу передбачає взаємодію викладачів і слухачів з метою засвоєння теоретичних знань та інтелектуальних навичок, необхідних для виконання завдань, визначених у меті курсу. Містить у собі лекції, семінари та дискусії, що охоплюють теоретичні аспекти тактичного спорядження, вогнепальної та страйкбольної зброї, а також основи тактичного маневрування, маскування, комунікації і орієнтування на місцевості.

2. Дополігонна практична підготовка. Ця частина спрямована на закріплення теоретичного матеріалу через багаторазове виконання спеціально сформульованих вправ і завдань без використання бойової вогнепальної стрілецької зброї та бойових набоїв. Містить у собі тренування на симуляторах, модельованих умовах і спеціальних майданчиках для відпрацювання навичок безпеки при поводженні зі зброєю, застосування тактичного одягу, взуття та спорядження, а також методики орієнтування та переміщення у різних умовах.

3. Полігонна практична підготовка. Ця частина передбачає безпосередню взаємодію інструкторів та слухачів із метою відпрацювання практичних

навичок роботи зі зброєю та орієнтування на місцевості.

Проводиться на спеціально підготовлених полігонах та навчальних майданчиках, де слухачі можуть застосовувати вивчені техніки та принципи в реальних умовах. Включає тренування стрільби з вогнепальної та страйкбольної зброї, маневрування в групах, використання укриттів і маскування, а також проведення орієнтування та планування маршрутів у змінних умовах місцевості.

Розподіл годин за видами діяльності має орієнтовний характер; послідовність і кількість годин на вивчення окремих тем може змінюватися суб'єктами підвищення кваліфікації в межах визначеного часу курсів, передбаченого Програмою.

Вибір форм організації освітнього процесу, методів і засобів навчання здійснює суб'єкт підвищення кваліфікації для досягнення результатів навчання, визначених Програмою.

Система та критерії оцінювання результатів навчання слухачів визначаються суб'єктом підвищення кваліфікації.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назва теми	Кількість годин			
	теоретична лекції	самостійна робота	практична робота	усього
Модуль 1. Теоретична підготовка				
Тема 1.1. Загальні знання про тактичні взуття, одяг та спорядження	2	1	-	3
Тема 1.2. Загальні знання про стрілецьку вогнепальну зброю	3	1	-	4
Тема 1.3. Загальні знання про стрілецьку airsoft зброю	1	1	-	2
Тема 1.4. Стрілецька підготовка: заходи безпеки, принципи швидкої і точної стрільби	2	1	-	3
Тема 1.5. Тактична підготовка: огляд індивідуальних навичок	2	-	-	2
Тема 1.6. Тактична підготовка: огляд групових навичок	2	-	-	2
Тема 1.7. Вдосконалення в дії: After (In)-Action Review	1	1	-	2
Разом	13	5	-	18

Модуль 2. Дополігонна практична підготовка				
Тема 2.1. Комплекс бойового екіпірування “Три ешелони”	-	-	2	2
Тема 2.2. Будова зразків сучасної стрілецької вогнепальної зброї та догляд за ними	-	-	2	2
Тема 2.3. Будова зразків стрілецької airsoft зброї та догляд за ними	-	-	2	2
Тема 2.4. Основні базові навички поводження зі стрілецькою зброєю: стійки, положення для перенесення, переміщення	-	-	2	2
Тема 2.5. Огляд і налаштування картографічного програмного забезпечення	-	-	6	6
Тема 2.6. Комунікації	-	-	2	2
Тема 2.7. Основи планування та організації роботи малої групи	-	-	2	2
Разом	-	-	18	18
Модуль 3. Полігонна практична підготовка				
Тема 3.1. Вогнева підготовка	-	-	6	6
Тема 3.2. Тактична підготовка	-	-	16	16
Підсумкове заняття. Рефлексія. Вихідне тестування	-	-	2	2
Разом	-	-	24	24
УСЬОГО:	13	5	42	60

III. ЗМІСТ ТИПОВОЇ ПРОГРАМИ

Модуль 1. Теоретична підготовка

Тема 1.1. Загальні знання про тактичні взуття, одяг та спорядження

Тактичне взуття. Загальна інформація про тактичне взуття. Практичні навички використання, догляд, зберігання, виробники. Практичні навички адаптування відповідно до цілей та завдань.

Тактичний одяг. Загальна інформація про тактичний одяг та дисципліну речей. Практичні навички використання, догляд, зберігання, виробники. Практичні навички адаптування відповідно до цілей та завдань.

Тактичне спорядження. Загальна інформація про захисне, тактичне спорядження та обладнання. Практичні навички використання, догляд, зберігання, виробники. Практичні навички адаптування відповідно до цілей та завдань.

Комплекс бойового екіпірування «Три ешелони». Основні принципи будови комплексу бойового екіпірування воїна. Про практичні навички адаптування відповідно до цілей та завдань.

Тема 1.2. Загальні знання про стрілецьку вогнепальну зброю

Правила безпеки під час використання стрілецької зброї. Основи безпечного поводження зі зброєю. Кодекс стрільця та його варіації.

Класифікація вогнепальної зброї. Загальна інформація про історію, класифікацію, види.

Сучасна стрілецька вогнепальна зброя. Огляд розповсюдженої зброї, ТТХ, призначення.

Будова автоматичної стрілецької вогнепальної зброї та стрілецьких боєприпасів. Основні компоненти найпоширеніших автоматичних і напівавтоматичних гвинтівок та відповідних стрілецьких боєприпасів на прикладах навчальної зброї. Практичні навички з догляду, зберігання та ознайомлення з виробниками.

Несправності стрілецької вогнепальної зброї: основні види несправностей, затримки під час стрільби та методи їх усунення.

Балістика: загальні принципи внутрішньої, зовнішньої та термінальної балістики.

Керівні документи щодо зброї: огляд законодавчих норм, що регулюють обіг зброї в Україні.

Тема 1.3. Загальні знання про airsoft зброю

Airsoft зброя. Визначення, види та особливості airsoft зброї.

Будова страйкбольної стрілецької зброї. Основні частини найпоширеніших зразків. Практичні навички догляду, зберігання, огляд виробників.

Елементи живлення та зарядні пристрої. Типи, характеристики, правила експлуатації, умови безпечного зберігання та транспортування.

Піротехнічні вироби. Види, характеристики, правила використання, зберігання та транспортування airsoft зброї.

Додаткове обладнання. Контрольне-відновне обслуговування. Практичні навички технічного обслуговування airsoft зброї.

Тема 1.4. Стрілецька підготовка: заходи безпеки, принципи швидкої і точної стрільби

Заходи безпеки при поводженні зі стрілецькою зброєю. Основні правила безпечної роботи зі зброєю під час тренувань, стрільб, транспортування та зберігання.

Підготовка до стрільби. Основні етапи перевірки зброї перед використанням, положення для стрільби, правильний хват, прицілювання, техніка спуску.

Принципи швидкої і точної стрільби. Розвиток навичок скорочення часу на приготування до пострілу, прицілювання та влучного стріляння.

Практичні вправи. Відпрацювання базових елементів стрільби, дотримання заходів безпеки, тренування швидкості й точності пострілів на короткі дистанції.

Тема 1.5. Тактична підготовка: огляд індивідуальних навичок

Основні техніки переміщення, прийняття та зміна положень для стрільби.

Маскування та укриття. Вибір та підготовка позиції, використання місцевості для укриття.

Основи комунікації та передавання інформації. Вербальні та невербальні сигнали, команди, правила та протоколи взаємодії.

Тема 1.6. Тактична підготовка: огляд групових навичок

Основи тактичної підготовки. Поняття тактики малих груп, особливості взаємодії в підрозділах.

Пересування в групі. Способи пересування групою в різних умовах місцевості, сигнали управління та комунікації.

Порядок дій у складі групи. Розподіл ролей, шиккування, порядок виходу на завдання, дії в умовах контакту з противником.

Взаємодія в групі під час виконання завдань.

Тема 1.7. Вдосконалення в дії: After (In)-Action Review

Огляд після дій, огляд під час дій, як методи професійного обговорення подій, який зосереджується на загальній результативності навчального процесу і дозволяють з'ясувати, що відбулося, чому це відбулося, як підтримати сильні сторони та покращити слабкі.

Модуль 2. Дополігонна практична підготовка

Тема 2.1. Комплекс бойового екіпірування «Три ешелони»

Структура особистого бойового екіпірування. Призначення та склад кожного ешелону: базовий набір спорядження, додаткові засоби для підтримки життєдіяльності та розширені можливості.

Особливості носіння та розподілу ваги. Практичні навички налаштування екіпірування відповідно до завдання та умов.

Тема 2.2. Будова зразків сучасної стрілецької вогнепальної зброї та догляд за ними

Основні частини та механізми вогнепальної зброї.

Розбір, чищення та обслуговування стрілецької зброї. Правила безпеки при обслуговуванні. Практичні навички догляду.

Тема 2.3. Будова зразків стрілецької airsoft зброї та догляд за ними

Особливості будови страйкбольної зброї. Основні частини та механізми.

Огляд типових несправностей та базове технічне обслуговування. Практичні навички догляду за страйкбольною зброєю.

Тема 2.4. Основні базові навички поводження зі стрілецькою зброєю: стійки, положення для перенесення, переміщення

Положення стрільця. Основні стійки для стрільби, способи тримання та перенесення зброї.

Пересування зі зброєю в різних умовах. Практичні вправи на відпрацювання мобільності та стійкості.

Тема 2.5. Огляд і налаштування картографічного програмного забезпечення

Загальні поняття цифрової навігації. Призначення картографічного ПЗ. Типи додатків. Огляд популярних програм. Практичні навички роботи. Побудова маршрутів, визначення координат, орієнтування на місцевості. Застосування у польових умовах. Створення маршрутів для пересування, використання у симуляційних завданнях.

Тема 2.5. Комунікації

Засоби зв'язку. Радіостанції, месенджери, резервні канали.

Основи радіозв'язку. Частоти, канали, шифрування повідомлень. Радіоетика. Формат повідомлень, правила ведення переговорів. Практичні навички. Передача коротких повідомлень, встановлення зв'язку, зміна частот. Планування комунікації. Резервні засоби зв'язку на випадок втрати основного каналу.

Тема 2.6. Основи планування та організації роботи малої групи

Планування групових дій: визначення завдань, призначення ролей у групі.

Розробка плану руху: складання маршрутів, визначення основних і резервних маршрутів, точок збору.

Організація бойового порядку: шикування, порядок виходу та евакуації.

Модуль 3. Полігонна практична підготовка

Тема 3.1. Стрілецька підготовка

Підготовка до стрільби. Повторення правил безпеки, перевірка спорядження, інструктаж.

Стрільба з автоматичної зброї. Практичні навички прицілювання, ведення вогню по мішенях.

Робота з укриттів. Ведення вогню з-за укриттів у різних положеннях.

Зміна позиції під час стрільби. Пересування з дотриманням правил безпеки, прикриття товаришів.

Оцінка результатів стрільби. Аналіз влучань, коригування техніки.

Взаємодія в парі та групі під час стрільби. Практичні вправи зі стрільби.

Тема 3.2. Тактична підготовка

Пересування на полі бою. Методи переміщення (перебігання, повзання, робота парами).

Розгортання в бойовий порядок. Вихід на позицію, зайняття рубежу атаки.

Організація оборони. Розміщення сил, спостереження, підготовка вогневих точок.

Взаємодія підрозділу. Сигнали управління, командна робота, маневрування.

Зачистка приміщень. Основи входу в будівлі, розподіл ролей у групі.

Практичне відпрацювання тактичної ситуації. Моделювання умов бою з виконанням тактичних завдань.

➤ Приклад *вихідного тестування* щодо засвоєння теоретичної частини програми: <https://forms.gle/j3s4926FY5sUqkgR9>

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Список рекомендованої літератури

1. Бахчеван Є. Ф., Ніколаєв О.Т., Конєв О.Ю.: Пам'ятка щодо використання та застосування вогнепальної зброї. - Одеса. ОДУВС, 2022. - 32-70 с.

2. Державний стандарт профільної середньої освіти <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-derzhavnoho-standartu-profilnoi-serednoi-osvitv-851-250724>

3. Дії в разі терористичного акту, перестрілки, захоплення транспорту. Державна служба України з надзвичайних ситуацій. URL: <https://dsns.gov.ua/uk/abetka-bezpeki-1/nebezpeki-socialnogo-xarakteru/diyi-v-razi-teroristicnogo-aktu-perestrilki-zaxoplennya-transportu>

4. Дії населення в умовах надзвичайних ситуацій воєнного характеру. Державна служба України з надзвичайних ситуацій. URL: <https://dsns.gov.ua/abetka-bezpeki/diyi-naselennya-v-umovax-nadzvichainix-situacii-vojenного-xarakteru>

5. Довідник з озброєння і військової техніки, Ukrainian Military Pages, 2022р. URL: <https://www.ukrmilitary.com/p/weapons-and-military-equipment.html>

6. Довідник з основних понять військової топографії : Довідник. Сварог, 2022. 110 с.

7. Закон України «Про національну безпеку України» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>

8. Закон України «Про основи національного спротиву» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20#Text>

9. Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20#Text>

10. Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text>

11. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

12. Закон України «Про військовий обов'язок і військову службу» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text>

13. Закон України «Про оборону України» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text>

14. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

15. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>

16. Змістовий модуль 1. «Підготовка солдата до різних видів бою». Заняття 5. «Способи та прийоми пересування особового складу на полі бою». С. 1-20. URL: https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/kafedry/kafedra-viiskovoi-pidhotovky/distant-content/pervinna/Zanytie_1_5.pdf

17. Курс «База: Сучасна військова підготовка», Prometheus, URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/basic-modern-military-training/>

18. Модельна навчальна програма «Захист України. Інтегрований курс» (наказ Міністерства освіти і науки України від 08.08.2024 року № 1116 «Про надання грифа «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»)) URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2024/08/13/MNP-Zakhyst.Ukrayiny-Intehrovany.kurs-2024.pdf>

19. Наказ МОН України від 10.05.2024 № 659 «Про затвердження Типового переліку засобів навчання та обладнання для забезпечення викладання предмета «Захист України» закладів освіти, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти, що Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 27 травня 2024 р. за № 771/42116. URL: <https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/zl686-21#Text>

20. Організація військового зв'язку: навчальний посібник / В. Г. Полудько, М. Ю. Єсаулов, О. В. Вакуленко, Т. Г. Гурський, М. М. Фомін. — Київ: Вид. дім «СКІФ», 2023. — 280 с.

21. Основи вогневої підготовки; навч. посіб. / М. М. Уланський, І. О. Толкунов, О. О. Бондаренко, В. В. Матухно, В. М. Олекса. - Х.: НУЦЗУ, 2020. - 147с.

22. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 р. № 1443 «Про затвердження Порядку організації та здійснення загальновійськової підготовки громадян України до національного спротиву» (Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1399 від 16.12.2022) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1443-2021-%D0%BF#Text>

23. Процес прийняття рішень під час бойових дій : Довідк. вид. Київ : Міжнар, Ком. Червон. Хреста, 2018. 68 с. URL: <https://www.mil.gov.ua/content/books/prOcess0808.pdf>.

24. Стрілецька зброя та вогнева підготовка: підручник / В. М. Петренко, А. М. Кривошеєв, М. М. Ляпа, В. В. Семененко. - Суми : Сумський державний університет, 2020. - 372 с

25. ТрО G7. Способи пересування й ведення бою у складі бойових груп. ТрО G7. URL: <https://sprotyvg7.com.ua/lesson/sposobi-peresuvannya-j-vedennya-boyu-u-skladi-bojovix-grup>

26. Шанюк О.В. Романенко С.Е. Основи військового управління (у т.ч. штабні процедури НАТО): конспект лекцій. Одеса, Одеський державний екологічний університет, 2021. 77 с.

27. Довідковий матеріал командирам (інструкторам) для підготовки до проведення занять з вогневої підготовки ДМ до СТІ 000Г.09Л. URL: <https://sprotyvg7.com.ua/documents/vogneva-pidgotovka>

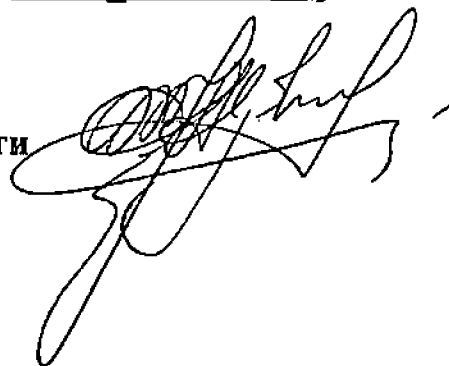
28. Кишеньковий довідник сержанта (старшини) щодо використання деяких засобів вогневого враження (2.0). URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Zbroini_syly_Ukrainy/Kyshenkovyy_dovidnyk_s_erzhanta_starshyny_schodo_vykorystannia_deiakyx_zasobiv_vohnevoho_vrazhennia/

29. Сучасна вогнева підготовка. URL: <https://gunmag.com.ua/suchasna-vogneva-pidgotovka/>

30. Довідковий матеріал командирам (інструкторам) для підготовки до проведення занять з тактичної підготовки ДМ до СТІ 000Г.06Л. URL: <https://sprotyvg7.com.ua/documents/taktichnaya-pidgotovka>

31. Тактика легкої піхоти для дії малих груп / Крістофер Е. Ларсен. URL: [https://nvkarta.com/project/library/uploads/military/tactics/\[tactics\]\[2022\]_taktyka_leh_koi_pikhoty_dlia_malykh_pidrozdiliv_LITFST-V8.pdf](https://nvkarta.com/project/library/uploads/military/tactics/[tactics][2022]_taktyka_leh_koi_pikhoty_dlia_malykh_pidrozdiliv_LITFST-V8.pdf)

Генеральний директор
директорату шкільної освіти

Михайло АЛЬОХІН